

Список використаних джерел:

1. Аніщенко Г. Ю. Трансформація мети і призначення фінансової звітності у сучасних умовах. Вісник, 2019. Вип. № 2 (40). С. 3–6.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Мінфіну від 07.02.2013 № 73.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000, № 39.
4. Черешнюк О. М. Звітність підприємств цукрової промисловості про інноваційну діяльність. Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. Вип. 4. С. 1066–1069.

Марія ШЕСТЕРНЯК

кандидат економічних наук
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Валентина ЛИСИЧЕНКО

студентка 4 курсу
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
Тернопіль, Україна

АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК ТА ШЛЯХИ ЙОГО МІНІМІЗАЦІЇ

Кожен господарюючий суб'єкт під час своєї діяльності чимось ризикує, фінансовим станом, здоров'ям працівників, власною репутацією, яка здобувається важкою та наполегливою працею, іншими втратами, зумовленими специфікою тих чи інших явищ природи і видів діяльності людського суспільства. Якщо ж розглядати діяльність аудитора, то завжди є ризик того, що при проведенні аудиту може бути надано необ'єктивний звіт і деякі помилки можуть бути не виявлені.

Будь-яке підприємство у процесі своєї діяльності формує чималу кількість фінансової документації, яка має бути ретельно перевірена. Достовірність цієї інформації є однією з головних заporук висновку аудитора, який чітко висвітлюватиме усю діяльність фірми у відповідності до фактичного стану підприємства. Ризик того, що інформація не відповідає стандартам оформлення та документування завжди існує. Через це аудитор, ще на початку своєї співпраці з клієнтом, повинен оцінити усі ризики з якими він може стикнутися під час своєї діяльності.

Проблемні питання аудиторського ризику висвітлювали у своїх працях як зарубіжні, так і українські науковці, зокрема: Е.А. Арене, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, А.Г. Загородній, Р.О. Костирко, М.Р. Лучко, Л.М. Пилипенко, М.С. Пушкар, Дж.К. Лоббек, Дж. Робертсон та

інші [1-5]. Однак, незважаючи на важливість проведених досліджень, питання щодо шляхів мінімізації аудиторських ризиків залишається актуальним.

Аудиторський ризик являє собою ймовірність того, що висновок наданий аудитором після завершення перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності не висвітлює належним чином фактичний стан справ на підприємстві (тобто містить неадекватну думку аудитора) і відповідно, фінансова звітність суттєво викривлена.

Щодо поняття суттєвості, то варто взяти до уваги МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту» [6], у якому зазначено, що аудитор не повинен перевіряти всю діяльність підприємства, але йому необхідно встановити її достовірність у всіх аспектах.

Правильність аудиторського висновку залежить від таких факторів як:

- ведення бухгалтерського обліку у відповідності до вимог;
- належна система внутрішнього контролю на підприємстві;
- аудиторські процедури, які були застосовані під час аудиту.

Поняття ризику та суттєвості регулюються такими Міжнародними стандартами аудиту:

- МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності»;
- МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»;
- МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту»;
- МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики»;
- МСА 402 «Аудиторські міркування стосовно суб'єктів господарювання, які звертаються до організацій, що надають послуги»;
- МСА 450 «Оцінка викривлень, ідентифікованих під час аудиту».

У відповідність до факторів, від яких залежить висновок та наведених МСА, виділяють такі види аудиторського ризику:

- ризик контролю;
- властивий ризик;
- ризик невиявлення.

Ризик контролю являє собою імовірність того, що система внутрішнього контролю підприємства не в змозі вчасно виявити помилки та запобігти їм у звітності. До свого складу він включає такі ризики, як: ризик системи бухгалтерського обліку та ризик системи внутрішнього контролю.

Разом з тим, ризик контролю не залежить від аудитора, а в більшій частині він залежить від внутрішнього контролю на підприємстві, яке власне і замовляє послуги аудитора. Розмір ризику контролю знаходиться у межах $0 \leq PK \leq 1$ [3]. Максимальним показником є 1 або 100%.

Перш ніж встановити максимальну величину показника (розміру ризику) аудиторіві слід:

- 1) розглянути систему внутрішньогосподарського контролю;
- 2) дати оцінку тому наскільки добре працює задана система;
- 3) контрольні аспекти протестувати на рівень ефективності.

Властивий ризик – це сукупність усіх можливих ризиків, які прямо чи опосередковано пов'язані з діяльністю підприємства, тобто всі похибки, які можуть виникнути у процесі функціонування установи у цілому та її окремих підрозділів. До факторів, що впливають на величину властивого ризику відносять:

- економічну ситуацію в країні, соціальну захищеність населення, умови ведення бізнесу;
- стан діяльності підприємства та галузі в якій воно функціонує;
- управління та організацію діяльності клієнта;

- рівень професіоналізму персоналу та його плинність;
- наявність тиску на працівників з боку керівництва задля спотворення звітності;
- операції пов'язані з рухом іноземної валюти;
- не характерні для сфери діяльності підприємства операції;
- операції, які викликають підозру у шахрайстві або відмиванні грошей, фінансуванні тероризму.

Ризик невиявлення полягає у тому, що в процесі своєї діяльності аудитор не виявить суттєві помилки використовуючи аудиторські процедури у звітності. Даний ризик визначає кількість доказів, які аудитор планує зібрати. Кількість свідчень визначає чи готовий аудитор взяти на себе більший ризик. Незважаючи на об'єм доказів, ризик невиявлення помилок існує завжди, тому що значна частина аудиторських доказів має більш запевняючий характер, ніж підсумковий.

Таким чином, ризик контролю та властивий ризик не залежать від діяльності аудитора, але впливають на роботу. У свою чергу, ризик невиявлення на пряму залежить від аудитора, оскільки він ґрунтується на професійності аудитора. При цьому варто звернути увагу на такі аспекти його діяльності як: процедури (які застосовує аудитор при перевірці); скільки часу він працює у даній сфері; в якій мірі застосовуються стандарти та закони під час перевірки; інші фактори.

У тому випадку, коли ризик контролю та властивий ризик досягають максимальних значень, слід зменшити ризик невиявлення шляхом збільшення: кількості аудиторських доказів; обсягу використаних процедур, обсягу вибірки.

Під час проведення аудиторських процедур можуть виникати такі професійні ризики [1-2]:

- аудиторський ризик (може виникнути на етапі аудиторської перевірки та становить загрозу у тому, що буде висловлена невідповідна думка, якщо звітність містить викривлену інформацію);
- ризик огляду (може виникнути на етапі оглядової перевірки та являє собою імовірність того що під час огляду аудитор не виявить викривлень у звітності);
- обліковий ризик (може виникнути під час ведення та відновлення бухгалтерського обліку, базується на основі того, що одержана первинна документація може бути не вірно складена);
- консультаційний ризик (може виникнути під час консультації та являє собою те, що буде надана інформація, яка не призведе до покращення об'єкта дослідження);
- експертний ризик (може виникнути під час надання оцінки фінансового стану, полягає у тому, що експертний висновок не відповідатиме реальним характеристикам досліджуваного підприємства).

Для оцінювання рівня ризиків, якими аудитор оперує у процесі своєї діяльності, варто застосувати такий поділ (в залежності від відсотків), де 70-100% високий рівень ризику, 70-40% середній, 40-1% низький.

На основі проведених досліджень можна стверджувати, що для мінімізації аудиторського ризику необхідно:

- застосувати вибіркового способ аудиторської перевірки для скорочення часу та витрат на проведення аудиту;
- проводити інвентаризацію для отримання доказів та підтвердження наявності і стану активів на підприємстві;
- використовувати комп'ютерну техніку в аудиті, оскільки це дозволить автоматизувати значну частину аудиторських процедур та зробить аудит швидшим і точнішим;

**Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
17 грудня 2021 року, м. Тернопіль**

- реалізувати в аудиторській діяльності спеціально розроблені програмні продукти, завдяки яким аудитори зможуть значно підвищити якість аудиторських послуг;
- страхувати цивільно-правову відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності перед третіми особами, що передбачено чинним законодавством;
- удосконалювати професійні знання аудитора для забезпечення високого рівня кваліфікації.

Якщо врахувати зазначені аспекти, то вдасться забезпечити високу якість послуг та суттєво зменшити аудиторський ризик.

Список використаних джерел:

1. Аудит: навч. посіб. / [М.С. Пушкар, М.Р. Лучко, Л.А. Будник, С.Р. Романів та ін.]. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 275 с.
2. Загородній А., Пилипенко Л. Ризики аудиторської діяльності: їх сутність і класифікація. Формування ринкової економіки в Україні: матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. «Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні» (Львів, 25-26 бер. 2005 р.). Львів, 2005. 13-16 с.
3. Станкевич Г. Аналіз аудиторських ризиків під час перевірки: практичний аспект. Аудитор України, 2015. № 5 (234). URL: https://www.pspaudit.com.ua/files/stankevic_anna.pdf
4. Фабіянська В.Ю., Бельдій А.М. Комп'ютерний аудит в Україні в контексті вимог європейського законодавства. Облік і фінанси. 2019. № 3 (85). 129–137 с.
5. Чубай В.М., Галань О.А. Методики оцінювання аудиторського ризику: суть, недоліки та заходи їх усунення. Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. 2011. Вип. 21.5. Львів. 196-202 с.
6. Міжнародні стандарти аудиту. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016-2017 року. Частина I, Частина II, Частина III. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-auditu>

Ігор ЛОЙКО

магістр

кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
Тернопіль, Україна

Зоряна ЛИТВИН

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Питання організації аудиторської перевірки на підприємстві є вкрай важливим, оскільки раціональна організація дозволяє заощадити час, систематизувати роботу, виділити ключові моменти та зібрати аудиторські докази, достатні для формулювання об'єктивного судження про достовірність інформації облікової системи. Аудитор, отримуючи замовлення,